

מראי מקומות - יבמות לה.

א. וחילוף לא שכיח

פי' החזון איש (אה"ע קל"ד לסוף פרקין, עמ' רכב), דבכל אשת איש שזינתה אי"צ הפרשה, משום שאין תועלת בהפרשתה [דהא היתה עם בעלה קודם, וא"כ אפי' אם הופרשה, אין זה בירור על הולד. ולא משכחת דהפרשה מהניא כלל אלא לענין החלפה, וכיון שזה לא שכיח, לא שייך למגזר החלפה בקטנה אטו החלפה בגדולה].

ב. הוא דאמר כר' יוסי

פרש"י, לא גזר בזנות דגירות, וכו', משום דאשה מזנה מתהפכת כדי שלא תתעבה. אבל כ' רש"י דלא ס"ל לשמואל לגמרי כר' יוסי, דבישראלית גזר שמואל זנות אטו נישואין, ולא סבר כר' יוסי דלא גזר בהו. והק' הרשב"א דלכאו' איפכא מסתברא, בבת ישראל טפי י"ל שלא לגזור, משום דודאי מתהפכת, ורחוק לומר דכיון דממ"נ הוי זרע קודש, יש לחוש שמא לא מתהפכת יפה יפה. והביא מהרי"ף דפסק כר' יוסי אפי' באנוסה ומפותה, משום דקיי"ל כר' יוסי כנגד ר' יהודה. ולפי"ז, מה שאמר שמואל חוץ מגירות ומשוחררת גדולה, ולא אמר גם אנוסה ומפותה ישראל, היינו משום דרבנותא נקט, דלא איצטריכא לי' אלא גירות ומשוחררת, לומר דאפי' בדידהו אמרי' שמתהפכות יפה יפה, ואפי' מן הנשואין, כיון שדעתן להתגייר.

ג. והתנן אנוסה ומפותה וכו'

הק' השטמ"ק בכתובות (לז), בשם ר' מאיר, מאי פריך, לימא דכאן מיירי בבתולה, וס"ל לר' יוסי דכיון דאין אשה מתעברת מביאה ראשונה, דאי"צ להמתין, ור' יהודה דחולק, ס"ל דגוזרין ביאה ראשונה אטו ביאה שני'. עוד הק', למא צריכין לומר דחיישינן שמא לא נתהפכה יפה יפה, לימא דגוזרין מתהפכת אטו אינה מתהפכת. ומכח קו' אלו הוכיח דלא גזרי' בזה, וגם לא גרסי' לעיל דגוזרין קטנה משום גדולה.

ד. אשה מזנה מתהפכת

הק' האור גדול (ל"א), הא לכאו' יש לאסור זה מדין איסור השחתת זרע, ובשלמא במפותה, דכבר אבדה חזקת כשרות שלה, יש לסמוך דמתהפכת, אבל באנוסה, איך שייך לומר דמסתמא עשתה איסור, הא יש לה חזקת כשרות. וכ' להוכיח מזה שאין איסור על אשה להשחית זרע של איש, אפי' של איש ישראל. אולם הביא מש"כ בשו"ת רעק"א (ע"א, ע"א) להחמיר בזה, וכ' שיש לדחות הראי' מסוגיין, די"ל דהאשה כמו קרקע עולם שזורעין בה. ואף שהזרע שנזרע בה אסורה לעוקרו, י"ל דכל זה היכא שהזרע שנזרע בה היתה מדעתה, אז י"ל דמשועבדת להזרע שנזרע בה, ואסורה לעוקרו. אבל אם נזרע בקרקע עולם שלה שלא מדעתה, י"ל דשפיר מציא לעקור הזרע שנזרע בה.